

Redegørelse vedr. brugen af midler fra Værdighedsmilliarden 2016

På baggrund af finanslovsforliget 2016 har Ishøj Kommune modtaget midler til at styrke kommunens arbejde med en værdig ældrepleje. Det er en forudsætning for midlerne, at der udarbejdes en værdighedspolitik, der forholder sig til temaerne: Livskvalitet; Selvbestemmelse; Kvalitet, sammenhæng og faglighed i plejen; Mad og ernæring; En værdig død. Udover politikken skal der udarbejdes en redegørelse, der beskriver, hvordan midlerne ønskes anvendt.

De midler der tilføres ældreområdet skal bruges på nye initiativer eller en udvidelse af eksisterende tiltag og ud fra en vurdering af, hvor behovet er størst lokalt.

Ishøj Kommune får i 2016 og årene fremover tilført kr. 2.844.000. Da midlerne i 2016 først vil kunne tages i anvendelse i andet halvår af 2016, foreslås det, at midlerne i år delvist prioriteres til tiltag, der alene finder sted i 2016, da udgifterne til permanente tiltag kun vil have halvårs virkning i indeværende år.

Det foreslås, at Ishøj kommune prioritere fordeling af midlerne til følgende 5 tiltag:

- Udvidelse af klippekortsordning til hjemmehjælpsmodtagere
- Etablering af daghjem/aktivitetscenter for borgere med anden etnisk baggrund
- Ældres netværk – etablering af sorggrupper mv.
- Afprøvning og ibrugtagning af nye velfærdsteknologiske løsninger
- Kompetenceudvikling mv. i forbindelse med implementering af den nye værdighedspolitik samt udmøntning af analyse af plejehjemsområdet foretaget af den Byrådet nedsatte arbejdsgruppe på plejeboligområdet

Udvidelse af klippekortsordningen til hjemmehjælpsmodtagere

For nuværende dækker klippekortsordningen (tilbud om ½ times ekstra hjemmehjælp om ugen, hvor borgeren selv definerer, hvad tiden skal bruges til) den gruppe af hjemmehjælpsmodtagere, der har brug for mest hjælp. En udvidelse af ordningen vil give flere hjemmehjælpsmodtagere ret til et klippekort. Dette kan være med til at sikre øget livskvalitet for den enkelte samt øge den enkeltes mulighed for selv at tilrettelægge hjælpen. Udvidelsen vil medføre, at antallet af borgere der vil få tilbudt et klippekort udvides fra de nuværende 34 til samlet ca. 90 borgere. Ændringen medfører, at de borgere der i dag har den såkaldte "plejepakke 2" også vil blive omfattet af ordningen. Det er borgere, der har en lettere nedsat mobilitet og som med hjælp vil kunne komme mere ud i dagligdagen.

Klippekortet giver mulighed for i højere omfang at kunne komme ud af eget hjem og eksempelvis deltage i sociale aktiviteter; foreningsliv eller en cykeltur med cykling uden alder. Der er en tæt kobling til værdighedspolitikens krav om rettigheden til at være en del af et fællesskab; retten til vind i håret samt retten til selvbestemmelse og styrkelse af livskvalitet for den enkelte.

I forbindelse med udvidelse af klippekortsordningen foreslås det, at samarbejdet mellem hjemmeplejen (kommunal og privat) og lokale ældreforeninger/ældres netværk styrkes yderligere, således at

hjemmehjælpsmodtagere i højere grad for mulighed for at deltage i Ishøj kommunes rige foreningsliv og de mange aktivitetsmuligheder, der er for ældre i Ishøj.

Det foreslås, at der årligt afsættes kr. 670.000 til udvidelse af klippekortsordningen. I 2016 vil beløbet udgøre kr. 385.000, da ordningen først træder i kraft pr. 1. juli 2016.

Etablering af aktivitetscenter for borgere med anden etnisk baggrund

Det kan konstateres, at der for nuværende ikke er borgere med anden etnisk baggrund blandt brugere af daghjem og aktivitetscenter. Administrationen har i flere omgange været i dialog med grupper af ældre borgere med anden etnisk baggrund for at finde forklaringer på det manglende brug af aktivitetscentret. I dialogen bliver det tydeligt, at den primære årsag skal findes i de sproglige barrierer. En stor del af ældre borgere med anden etnisk baggrund taler og forstår kun dansk i et begrænset omfang. Det gør det umuligt for dem at deltage i aktivitetscentret på linje med etnisk danske borgere. Denne dialog har ligeledes været ført i Medborger- og demokratiforum, som ligeledes peger på de sproglige barrierer som afgørende for, at borgere med anden etnisk baggrund ikke bruger de nuværende tilbud

I dialogen i Medborger- og demokratiforum samt mellem administration og gruppen af ældre borgere med anden etnisk baggrund gives der samtidig udtryk for et klart ønske om at have et tilsvarende sted som aktivitetscentret rettet mod borgere med anden etnisk baggrund. Problemstillinger omkring social isolation og manglende muligheder for at mødes med andre præger dagligdagen for en stor gruppe af ældre med anden etnisk baggrund. Det udadvendte aktivitetsniveau er begrænset, hvilket udover den sociale isolation tillige kan medføre såvel psykiske som fysiske negative følger. Der peges på en mulighed for at komme i et aktivitetscenter 2 til 3 gange ugentligt, hvor det er muligt at lave fælles aktiviteter som eksempelvis madlavning; håndarbejde; fysisk træning; fælles ture mv.

Det fremgår af dialogen, at de ældre borgere med anden etnisk baggrund selv ser et aktivitetscenter som værende en mulighed for at komme ud blandt andre og dermed modvirke de negative følger af isolationen i dagligdagen. Der er på denne måde et udtalt behov for at sætte aktiviteter i gang for denne borgergruppe jf. værdighedspolitikens temaer om retten til at indgå i fællesskaber og generel livskvalitet for den enkelte borger. Det foreslås på den baggrund, at der etableres et aktivitetscenter særligt rettet mod borgere med anden etnisk baggrund.

Udover de manglende muligheder for sociale aktiviteter er gruppen af ældre borgere med anden etnisk baggrund tillige karakteriseret ved et begrænset brug af tilbud om plejeboliger, når dette måtte blive nødvendigt. I dialogen med gruppen fremgår det, at det manglende kendskab til tilbuddet om plejebolig ofte afholder folk for at søge dette. I værdighedspolitikken nævnes det, at alle borgere har ret til en passende bolig. Det kan konstateres, at denne borgergruppe kun i begrænset omfang søger en passende bolig i form af plejebolig, når der er behov for dette. Medborger- og demokratiforum peger ligeledes på behovet for, at der på sigt ses på muligheden for at etablere plejeboliger specifikt rettet mod borgere med anden etnisk baggrund ex. tyrkisk.

Set i lyset af ovenstående kunne det være fordelagtigt at etablere et aktivitetscenter for ældre med anden etnisk baggrund i tilknytning til Kærbo, hvor der både er mulighed at gøre brug af den årelange erfaring

med drift af aktivitetscenter og samtidig mulighed for den tætte fysiske tilknytning til plejeboligerne, der kan være med til at øge kendskabet til det at bo i plejebolig.

Aktivitetscentret på Kærbo har hver dag flere hundrede brugere, der har en lang række af muligheder for aktiviteter. Alle aktivitetscentret lokaler er i daglig brug, og der er et stigende pres for at kunne imødekomme lokalebehovet. En udvidelse af aktivitetsniveauet på Kærbo i form af et aktivitetscenter for borgere med anden etnisk baggrund vil i givet fald medføre, at der vil skulle ske en indskrænkning af de nuværende aktiviteter. Det kan i givet fald føre til en betydelig utilfredshed blandt de nuværende brugere af aktivitetscentret.

På baggrund af ovenstående foreslås det, at der etableres et aktivitetscenter for ældre borgere med anden etnisk baggrund i tilknytning til det eksisterende aktivitetscenter på Kærbo dog således, at der for nuværende findes passende beliggenhed til det nye aktivitetscenter på en anden kommunal lokalitet. Aktivitetscentret foreslås underlagt den eksisterende ledelse af aktivitetscentret på Kærbo og der skal arbejdes aktivt for, at brugere af det nye aktivitetscenter blandt andet får mulighed for at komme på Kærbo og blandt andet får mulighed for at øge kendskabet til at bo i plejebolig. Medborger- og demokratiforum vil gerne indgå i arbejdet omkring etablering af dette aktivitetscenter i rollen som ambassadør.

Aktivitetscentret åbningstid foreslås til 3 gange ugentligt a 6 timer. Der udover vil der være mulighed for særlige aktiviteter på Kærbo eksempelvis af konkrete fælles arrangementer, træningsmuligheder i Kærbos lille træningssal, fælles ture mv.

Det er hensigten, at der på sigt sker en sammenlægning af det eksisterende aktivitetscenter på Kærbo og det nye aktivitetscenter for borgere med anden etnisk baggrund i overensstemmelse med Ishøj Kommunes Medborgerpolitik samt Medborger- og demokratiforums indstilling.

Udgifterne til drift af aktivitetscentret vil årligt beløbe sig til kr. 800.000 svarende til ansættelse af 2 medarbejdere 30 timer ugentligt samt udgifter til vikardækning, rengøring, diverse udgifter samt ledelse. Der vil blive opkrævet konkret betaling for aktivitetsudgifter mm. Udgiften i 2016 vil blive på kr. 267.000 til drift samt kr. 50.000 til etableringsomkostninger. Forventet ibrugtagning af aktivitetscentret vil være den 1. september 2016.

Ældres netværk – etablering af sorggrupper mv.

Gennem de sidste års arbejde i Ældres netværk er det blevet tydeligt, at alder i sig selv ikke er afgørende for ældres tilværelse. Det er som oftest overgange i de forskellige livsfaser, der får betydning for den enkeltes liv og livskvalitet. Overgange som eksempelvis at gå fra arbejdsliv til en tilværelse som pensionist; tab af en ægtefælle; sygdom med efterfølgende fysisk svækkelse eller flytning af bolig.

Når man bliver ældre kommer der uundgåeligt flere svære overgange, hvor man skal forlade noget, der måske har været dagligdag og velkendt det meste af livet for så pludselig at skulle i gang med en hel ny del af livet, frivilligt eller ufrivilligt. For mange ældre er det netop disse overgange, der medfører en følelse af ensomhed, som kan blive så invaliderende, at det ender med at overtage styringen i livet og have store konsekvenser for livskvaliteten. I disse situationer gør Ældres netværk allerede en stor forskel, og der kan gøres endnu mere.

Det foreslås, at Ældres netværk tildeles midler til at etablere initiativer, der kan være med til at hjælpe ældre gennem de svære overgange, således at der bedst muligt støttes op om den enkelte og ufrivillig social isolation undgås i videst muligt omfang.

Ældres netværk har allerede nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på disse svære overgange og hvad der lokalt kan gøre for at modvirke negative konsekvenser af disse. Det kan blandt andet ske ved etablering af sorggrupper/livsmodsgrupper, hvor man menneske-til-menneske mødes og hjælper hinanden gennem de svære overgange. Det kan tillige være gennem andre tiltag, hvor der sættes fokus på at bevare eller etablere kontakt til det rige foreningsliv og de mange aktivitetsmuligheder, der er for ældre i Ishøj.

Kendetegnet for Ældres netværk er, at lokale kræfter mødes og i fællesskab såvel koordinerer eksisterende initiativer som skaber nye initiativer på tværs mellem frivillige, foreninger og kommunalt ansatte. Erfaringen er, at der særligt i opstartsfasen af nye initiativer er brug for hjælp og støtte til at facilitere og etablere dannelsen af nye netværk omkring enkelte temaer.

Erfaringerne fra Ældres netværk viser endvidere, at der næsten ikke er grænser for, hvad der kan ske, når lokale kræfter går sammen på tværs for at løse fælles problematikker, og der er mange frivillige, der gerne vil engagere sig.

Erfaringerne viser dog også at forudsætningerne for succes er, at:

- det er vigtigt for de frivillige, at hele ansvaret ikke kun hviler på dem
- den administrative byrde ikke påhviler folk, der bruger sin fritid på at gøre en forskel for andre - det kan hurtig dræne, demotivere og fjerne fokus fra det, som de virkelig brænder for
- det motiverer frivillige og foreninger, når de oplever, at deres mærkesager prioriteres kommunalt både politisk og administrativt
- det er en forudsætning, at man er sammen om at løse fælles udfordringer i dagligdagen

Der er således behov for, at den kommunale organisation spiller en aktiv rolle i forhold til at skabe rum og anledning til, at folk kan mødes på tværs og hjælpe hinanden. Dette kræver, at der afsættes medarbejderressourcer til:

- **Administration:** håndtering af tilmeldinger, kontakt, lokalebooking, referater fra møder, trykning af materiale mm.
- **Formidling:** så gode historier, budskab, kendskab og synlighed spredes ud til alle dem, som har behov for hjælp og til dem, som kan hjælpe
- **Relationsarbejde:** så der er tid til fysisk at være til stede ved relevante arrangementer, og bruge tid på at etablere nye relationer, vedligeholde og nurse eksisterende relationer til de forskellige lokale kræfter, som er med til at løfte de mange opgaver
- **Koordinering:** for at sikre synergi på tværs; involvering; forankring; være på forkant; have fingeren på pulsen mm.

På den baggrund foreslås det, at der afsættes kr. 400.000 årligt til at understøtte Ældres netværk i etablering af nye initiativer, der skal modvirke negative konsekvenser af de svære overgange i livet for ældre borgere. Midlerne skal være med til at understøtte rettigheden til fortsat at indgå i sociale fællesskaber og sikring af god livskvalitet, som det fremgår af værdighedspolitikken. I 2016 vil udgiften være på kr. 133.000 med forventet start 1. september 2016.

Afprøvning og ibrugtagning af nye velfærdsteknologiske løsninger

I værdighedspolitikken har vi fokus på retten til selvbestemmelse. En af de måder det kan udfoldes er ved brug af nye velfærdsteknologiske løsninger, der kan gøre den enkelte mere uafhængig af andres hjælp. Vi skal gennem velfærdsteknologiske løsninger være på forkant med muligheder for at sikre borgere retten til selv at tilrettelægge sin hverdag. Velfærdsteknologiske løsninger kan videre være med til at sikre en mere hensigtsmæssig brug af vores samlede resurser, således at vi i videst muligt omfang kan bruge tid på nærvær og gode relationer i dagligdagen. Velfærdsteknologien kan på den måde frigøre resurser til dette. Teknologien bliver på denne måde ikke en erstatning for menneskelig kontakt, men en mulighed for at udvide kontakten i andre sammenhænge.

Velfærdsteknologien kan yderligere være med til at skabe mulighed for at indgå i sociale relationer eller afhjælpe sygdomsmæssige problemstillinger for borgere, der kun i begrænset omfang har mulighed for at forlade deres eget hjem. Teknologien kan på den måde både være med til at forebygge social isolation og styrke livskvaliteten for den enkelte borger. Vi skal arbejde på at gøre velfærdsteknologiske løsninger tilgængelige for disse målgrupper.

Velfærdsteknologi er en bred definition på løsninger, hvor der via et hjælpemiddel gives mulighed for at afhjælpe den enkelte borgers særlige udfordringer som følge af sygdom, handicap mv. Det er i denne sammenhæng vigtigt at pointere, at der ikke alene er tale om nye højteknologiske løsninger men tillige nye løsninger til afhjælpning af konkrete problemer.

Nye velfærdsteknologiske løsninger kan endvidere være med til at skabe større fleksibilitet i dagligdagen, således at hjælpen til den enkelte borger i større omfang kan tilrettelægges på borgerens præmisser. Samtidig kan den være med til at skaffe den enkelte hurtigere hjælp i tilfælde af pludseligt opståede begivenheder mv.

Det foreslås på baggrund af ovenstående, at der etableres en pulje til afprøvning og ibrugtagning af nye velfærdsteknologiske løsninger, der kan supplere eller erstatte eksisterende løsninger og tiltag. Nye velfærdsteknologiske løsninger må i denne sammenhæng ikke erstatte menneskelige relationer. Teknologien skal være med til at støtte den enkelte borgers selvbestemmelse og mulighed for deltagelse i sociale netværk mv. Puljen foreslås årligt at udgøre kr. 500.000 dog kr. 700.000 i 2016 grundet mindre udgift i 2016 til de tre ovenstående initiativer.

Kompetenceudvikling mv. og nye initiativer som følge af værdighedspolitikken og plejehjemsanalysen

Værdighedspolitikken fokus på nye rettigheder for den enkelte borger vil skabe behov for nytænkning på en række områder. Der vil skulle ses på udvikling af nye samspil mellem borgere, der har brug for hjælp; kommunalt ansatte og øvrige lokale kræfter, der kan være med til at afhjælpe de konkrete behov. De nye rettigheder med hensyn til at kunne leve det liv man ønsker; gå derhen man vil; retten til at komme ud af sit hjem; retten til at være noget for nogen og retten til at indgå i fællesskaber vil alle sammen gøre, at vi skal nytænke den måde, vi indretter os på i dag. Det gælder såvel den fysiske indretning som de øvrige rammer, der er for vores dagligdag sammen. Vi skal i fællesskab designe en fremtid, hvor afsættet er, at den enkelte har ret til at leve livet – hele livet.

Vi skal se på, hvordan vi har indrettet vores bygninger (eksempelvis plejecentre) og mødesteder. Understøtter de rettighederne i værdighedspolitikken, eller skaber de måske nogle steder begrænsninger for at kunne leve op til dem? Hvordan kan vi i fællesskab sikre, at borgere, der i dag er ufrivilligt ensomme, får mulighed for at være en del af et fællesskab? Hvordan får vi designet vores mødesteder, så de bedst muligt skaber rammer for den udvikling, der ønskes i værdighedspolitikken. Hvordan skal vi som lokalsamfund i fællesskab løfte opgaven med at sikre, at rettighederne føres ud i livet? Hvordan sikrer vi, at vi har kompetencerne til det? Spørgsmålene er mange. Der er behov for, at kommunalt ansatte, frivillige og foreninger sammen ser på, hvordan vi kan løfte opgaverne fremover.

Der vil være behov for kompetenceudvikling af kommunalt ansatte men også af frivillige. Erfaringer fra eksempelvis Holland peger på, at meget kompetenceudvikling kan foregå i fællesskab mellem frivillige og ansatte. Det kan være en mulighed her i Ishøj, at vi opbygger fælles kompetenceudviklingsforløb, så alle kan føle sig klædt på til at yde den hjælp og støtte, der er brug for. Særligt i opstartsfasen af ibrugtagningen af den nye værdighedspolitik vil der være brug for at sætte resurser af til kompetenceudvikling, så nytænkningen kan vinde indpas i dagligdagen.

Der kan tillige være brug for hjælp til at se på, hvordan vi i dag har indrettet og designet vores bygninger og vores måder, at mødes på. Plejehjemsanalysen vil formentlig pege på, at vi kan hente inspiration fra demenslandsbyen Hogeweyk i Amsterdam. Det kunne være en mulighed at få dem herop for at se på, hvilke forslag de har til indretning af vores eksisterende plejecentre for på den måde at implementere nogle af de værdier, der lægges vægt på hos dem og som genfindes i vores værdighedspolitik. Et eksempel kan her være, hvordan vi designer vores plejecentre, så beboerne trygt kan færdes udenfor uden, at man eksempelvis skal frygte for, at demente beboere forlader stedet.

Det foreslås på baggrund af ovenstående, at der i 2016 afsættes et beløb til kompetenceudviklingsforløb inklusive frikøb af medarbejdere; til dialogforløb; til ekstern bistand; til forslag til ny design af vores bygninger og mødesteder samt til øvrige tiltag, der kan fremme udmøntningen af værdighedspolitikken. Det foreslås videre, at der ud fra dette kommer en samlet afrapportering til Byrådet omkring konkrete forslag. Hvis forslagene indebærer finansieringsbehov, så foreslås det, at der i forslagene indarbejdes muligheder for ekstern finansiering via fondsmidler mv.

Det foreslås, at der i 2016 afsættes kr. 1.309.000 til ovenstående. I de efterfølgende år foreslås afsat kr. 474.000 til nye initiativer og fælles kompetenceudvikling.

Samlet oversigt over brug af midler til udmøntning af værdighedspolitikken

Formål:	2016	2017 og fremover
Klippekortsordning	335.000 kr.	670.000 kr.
Aktivitetscenter	317.000 kr.	800.000 kr.
Ældres netværk	133.000 kr.	400.000 kr.
Velfærdsteknologi	700.000 kr.	500.000 kr.
Kompetenceudvikling mv.	1.359.000 kr.	474.000 kr.

Evaluering af initiativerne

Det foreslås, at der foretages en årlig evaluering af ovenstående initiativer i forbindelse med aflæggelse af regnskab til staten. Evalueringen forelægges Byrådet med henblik på at se på fortsættelse eller ændringer af ovenstående 5 initiativer.